

Pārbaudes uzdevums ir izvērtēt lasītprasmes un matemātisko prasmju līmeni un iespējamus mācīšanās traucējumus pirmsskolas vecumposmā no 5 – 7 gadiem

Šis materiāls ir tapis projekta “Inclusive Preschool by digital VAK” (projekta Nr. 2017-1-LV01-KA201-035433) ietvaros un ir izmantojams kā atbalsta materiāls pedagogam darbā ar pirmsskolas vecuma bērniem.

VALODA UN RUNA. VALODAS IZPRATNE

	Uzdevums un tā novērtējums	Jā	Nē	Daļēji	Piezīmes
1.	<p>Uzdevuma laikā ieklausieties bērnam un uzdodiet jautājumus.</p> <p>Šajā uzdevumā novērtējiet, kā bērns izrunā tādas skaņas kā A, E (šaurš un plats), S, Š, Č, DZ, DŽ, R, T, L, P, F.</p> <p><i>Lūdzu, pastāsti par savu mammu!</i></p>	Izrunā visas vai gandrīz visas skaņas skaidri	Kļūdaini izrunā ne tikai skaņas Š, DŽ, Č, Ž, R, bet arī citas	Kļūdaini izrunā tādas skaņas kā Š, DŽ, Č, Ž, R	Skolotājs sarunā uzdod jautājumus un novērtē sarunas laikā dzirdēto
2.	<p>Uzdevuma laikā atkārtojiet vārdus un novērojiet, vai bērns tos atkārto pareizi</p> <p>ATSLĒGA TELEFONS ĶIPLOKS MOTOCIKLS VILKS ŠALLE PASLĒPES DADŽI RUDENS KARTUPELIS</p>	Pareizi izrunā 8 – 10 vārdus	Pareizi var atkārto tikai 2 vai mazāk vārdus	Pareizi atkārto 3 – 7 vārdus	Skolotājs klausās vārdu izrunu bērnam runā
3.	<p>Pirms uzdevuma nepieciešams sagatavot attēlu kartītes, piemēram, krūzīte / glāze, krēsls / galds, muša / zirneklis.</p> <p>Uzdevuma laikā skolotājs rāda attēlu dažādu attēlu kartītes un ar bērnu pārrunā šādus jautājumus:</p> <p>Kuri no priekšmetiem ir līdzīgi? Kuri no priekšmetiem ir atšķirīgi?</p> <p>Bērnam runā nepieciešams izprast, vai viņš izprot un spēj noteikt līdzības un atšķirības, piemēram,</p>	Pieļauj nebūtiskas kļūdas vai spēj pilnībā izpildīt uzdevumu	Nevar izpildīt uzdevumu	Uzdevuma laikā pieļauj 2 – 3 kļūdas līdzību vai atšķirību identificēšanā	Skolotājs uzdevumā izmanto dažādus attēlus, piemēram, krūzīte / glāze, krēsls / galds, muša / zirneklis, karote/tējkarote

	skolotājam uzdodot jautājumus – kas ir atšķirīgs ... ? kas ir līdzīgs ... ?				
4.	Uzdevuma izpildē skolotājam nepieciešami priekšmeti vai attēli – zobirste, zīmulis, krūze, dakša, mašīna, dīvāns, bumba, lampa, cepure. Skolotājs, rādot šīs kartiņas, uzdod jautājumu bērnam: „Kam nepieciešamas šīs lietas?“ Šajā uzdevumā skolotājs novērtē, vai bērns saprot lietu funkcionālo pielietojumu un var to izskaidrot, piemēram, ar ko tu ēd pusdienas? Ko tu izmanto, lai zīmētu? Ar kādām lietām tu rotaļājies?	Sarunā bērns pieļauj nebūtiskas kļūdas vai izpilda pilnībā uzdevumu	Nevar izpildīt uzdevumu	Uzdevuma laikā pieļauj 2 – 3 kļūdas skaidrojums par priekšmetu lietojumu	Uzdevuma izpildē nepieciešams apzināties, ka bērna izpratnē var būt arī nestandarta piedāvājums lietu pielietošanai, piemēram, krūze tiek izmantota puķēm kā vāze. Arī šādas atbildes ir uzskatāmas par pareizām, ja tās tiek skaidrotas vai pamatotas.
5.	Uzdevuma izpildē skolotājam nepieciešamas dažādu krāsu kartītes. Sarunā ar bērnu skolotājam jānosaka, vai bērns atpazīst visas norādītās krāsas: sarkanu, zaļu, dzeltenu, zilu, brūnu, melnu, baltu un oranžu.	Bērns pieļauj nebūtiskas kļūdas vai izpilda pilnībā uzdevumu	Nevar izpildīt uzdevumu	Atpazīst pusi no visām krāsām (4)	
6.	Šajā uzdevumā skolotājam nepieciešams attēls ar cilvēka ķermeni. Skolotājs sarunā ar bērnu aicina viņu parādīt un nosaukt, kur atrodas ausis, acis, mati, deguns, ceļi, elkoņi un pēdas.	Bērns pieļauj nebūtiskas kļūdas vai izpilda pilnībā uzdevumu	Nevar izpildīt uzdevumu	Bērns pieļauj 3 – 4 kļūdas septiņu ķermeņa daļu nosaukšanā	Reizēm bērniem ir grūtības atpazīt dažādas ķermeņa daļas attēlos un tad var aicināt bērnu pašam parādīt savas acis, ausis, u.c. ķermeņa daļas.
7.	Šajā uzdevumā skolotājs ar bērnu veido sarunu par dažādiem pārvietošanās vai darbības veidiem, izmantojot attēlus, uz kuriem ir, piemēram,	Spēj identificēt vismaz trīs objektus un raksturot ar tiem saistīto	Nevar izpildīt uzdevumu	Spēj identificēt 1 - 2 objektus un raksturot ar tiem saistīto	Uzdevuma izpildē skolotājs var palīdzēt bērnam, uzdodot uzvedinošus jautājumus,

	<p>kuģis, zirneklis, mašīna, putns, cilvēks, karogs, šķēres un luksofora gaismas.</p> <p>Uzdevuma laikā skolotājs novēro, vai bērns spēj identificēt un pateikt, ka kuģis – peld; zirneklis – rāpo; mašīna – brauc; putns – lido; cilvēks – iet; karogs – plīvo; šķēres – griež; luksofora gaisas – mirgo.</p>	darbību		darbību	<p>piemēram, kas var peldēt? Ja bērns izvēlas pareizo attēlu, viņš arī parasti spēs raksturot, ka kuģis var peldēt.</p>
8.	<p>Šī uzdevuma izpildē skolotājam nepieciešami priekšmeti, piemēram, glāze, dakša, cepure, koka miza, bumbiņa (jebkuri 5 elementi).</p> <p>Skolotājs, izvietojot objektus rindā, lūdz parādīt, kurš ir pirmais un kurš – pēdējais objekts. Izkārtojumu skolotājs maina trīs reizes.</p>	Vismaz divās reizēs uzrāda pirmo un pēdējo objektu pareizi	Nevar izpildīt uzdevumu	Vismaz vienā reizē uzrāda pirmo un pēdējo objektu pareizi	Šajā uzdevumā ir būtiski sagatavot dažādu formu priekšmetu vai atšķirīgu attēlu rindu un atkārtot uzdevumu, mainot secību, trīs reizes.
9.	<p>Uzdevuma laikā ieklausieties bērnam un uzdodiet jautājumus.</p> <p>Šajā uzdevumā novērtējiet, vai bērns spēj identificēt un nosaukt savus ģimenes locekļus un viņu vārdus.</p> <p><i>Lūdzu, pastāsti par savu ģimeni – kā viņus sauc?</i></p>	Nosauc 5 līdz 7 ģimenes locekļu vārdus vai mazāk, ja ģimenē to ir mazāk. Var pateikt savu uzvārdu.	Nosauc tikai savu vārdu. Var nosaukt arī savu uzvārdu.	Nosauc savu vārdu un vēl vismaz divus vai trīs savus ģimenes locekļus un viņu vārdus. Zina savu uzvārdu un spēj to nosaukt.	Šajā uzdevumā tiek novērota bērna spēja atcerēties un identificēt vārdus ar ģimenes locekļiem, piemēram, mamma ir Liene, tētis ir Gvido, mani sauc Līva un man ir brālis Georgs. Dažreiz ģimenes locekļu vietā bērns var nosaukt arī savus mājdzīvniekus, kas ir pieņemama atbilde.

10.	<p>Uzdevuma laikā ieklausieties bērnam, rādot dažād asattēlu kartītes vai priekšmetus un uzdodiet jautājumus.</p> <p>Šajā uzdevumā novērtējiet, vai bērns spēj identificēt un raksturot priekšmetus.</p> <p><i>Piemēram. Lūdzu pastāsti man par āboliem – kādi tie mēdz būt?</i></p>	Spēj aprakstīt vismaz četrus priekšmetus bez būtiskām kļūdām	Spēj nosaukt tikai priekšmetus attēlos	Spēj aprakstīt 2 – 3 attēlus un raksturot to pazīmes	Šī uzdevuma izpildē ir iespējamās daudzveidīgas atbildes, piemēram, āboli var būt zaļi, sarkani, garšīgi, augt kokos vai būt nopērkami tirgū. Lai palīdzētu uzdevuma izpildē, skolotājs var nosaukt priekšmetu, kas nav kartītē un to raksturot, piemēram, šis ir mūsu galds – tas ir koka un vecs.
-----	--	--	--	--	---

AUDIĀLĀ UZTVERE

	Uzdevums un tā novērtējums	Jā	Nē	Daļēji	Piezīmes
1.	<p>Šajā uzdevumā skolotājs kopā ar bērnu pārbauda viņa skaitītprasmi līdz 10.</p> <p>Lūdzu, skaitīsim līdz 10!</p>	Skaita līdz 10 pareizā secībā	Skaita, bet izlaiž vai jauc secību vairāk kā 3 skaitļiem	Skaita secīgi, bet var izlaist 1 – 2 skaitļus	Šī uzdevuma izpildē var palīdzēt bērnam, ļaujot skaitīt uz pirkstiem.
2.	<p>Šajā uzdevumā skolotājs sauc dažādas skaņas un aicina bērnu sasist plaukstu, kad viņš saklausījis skaņu „A“!</p> <p><i>Klausies uzmanīgi un sasit plaukstu, kad dzirdi „A“!</i></p> <p>O, A, Ē, I, A, P, S, E, Ē, A L, I, Š, A, O, S, Š, A</p>	Nosaka visas skaņas un piecas reizes atpazīst skaņu „A“	Lielākoties kļūdaini nosaka skaņas, sasitot plaukstu	Kļūdas dažas reizes, piemēram, sasitot plaukstu novēlotāk	
3.	<p>Šajā uzdevumā skolotājs sauc dažādas zilbes un aicina bērnu sasist plaukstu, kad viņš saklausījis kādā no tām skaņu „A“!</p> <p><i>Klausies uzmanīgi un sasit plaukstu, kad dzirdi „A“!</i></p>	Nosaka visas skaņas un četras reizes atpazīst skaņu „A“	Lielākoties kļūdaini nosaka skaņas, sasitot plaukstu	Kļūdas dažas reizes, piemēram, sasitot plaukstu novēlotāk	Šī uzdevuma izpildē skolotājam atļauts rādīt piemēru, nosaucot zilbes KU, ES – netiek sasistas plaukstu, sakot AR – tiek

	AM, OS, ES, MA, DE, AK, LA				sasistas plaukostas.
4.	<p>Šajā uzdevumā skolotājs sauc dažādus vārdus un aicina bērnu sasist plaukostas, kad viņš saklausa kādā no tiem skaņu „A“!</p> <p><i>Klausies uzmanīgi un sasit plaukostas, kad dzirdi „A“!</i></p> <p>AITA, PELE, LAPA, OTA, SUNS</p>	Nosaka visas skaņas un trīs reizes atpazīst skaņu „A“	Lielākoties kļūdaini nosaka skaņas, sasitot plaukostas	Kļūdas dažas reizes, piemēram, sasitot plaukostas novēlotāk	
5.	<p>Šajā uzdevumā skolotājs sauc dažādas skaņas un aicina bērnu sasist plaukostas, kad viņš saklausa skaņu „S“!</p> <p><i>Klausies uzmanīgi un sasit plaukostas, kad dzirdi „S“!</i></p> <p>O, S, L, P, Š, Z, S, I, S, A</p>	Nosaka visas skaņas un trīs reizes atpazīst skaņu „S“	Lielākoties kļūdaini nosaka skaņas, sasitot plaukostas	Kļūdas dažas reizes, piemēram, sasitot plaukostas novēlotāk	
6.	<p>Šajā uzdevumā skolotājs sauc dažādas zilbes un aicina bērnu sasist plaukostas, kad viņš saklausa kādā no tām skaņu „S“!</p> <p><i>Klausies uzmanīgi un sasit plaukostas, kad dzirdi „S“!</i></p> <p>MA, SA, LO, ŠA, ES, KU, SU, ZĒ</p>	Nosaka visas skaņas un trīs reizes atpazīst skaņu „S“	Lielākoties kļūdaini nosaka skaņas, sasitot plaukostas	Kļūdas dažas reizes, piemēram, sasitot plaukostas novēlotāk	Šī uzdevuma izpildē skolotājam atļauts rādīt piemēru, nosaucot zilbes KU, LA – netiek sasistas plaukostas, sakot AS – tiek sasistas plaukostas.
7.	<p>Šajā uzdevumā skolotājs sauc dažādus vārdus un aicina bērnu sasist plaukostas, kad viņš saklausa kādā no tiem skaņu „S“!</p> <p><i>Klausies uzmanīgi un sasit plaukostas, kad dzirdi „S“!</i></p> <p>SAULE, LAMPA, MEDUS, VISTA, MAIZE, GULTA</p>	Nosaka visas skaņas un trīs reizes atpazīst skaņu „A“	Lielākoties kļūdaini nosaka skaņas, sasitot plaukostas	Kļūdas dažas reizes, piemēram, sasitot plaukostas novēlotāk	

8.	<p>Šajā uzdevumā skolotājs sauc dažādus vārdu pārus un aicina bērnu tos atkārtot, ieklausoties, vai bērns izprot atšķirību to izrunā:</p> <p>VEST – MEST IET – RIET MAZS – ASS RĪTS – PĪTS KĀRT – BĀRT PUPA - ZUPA</p>	Spēj atkārtot 5 – 6 vārdu pārus bez būtiskām kļūdām	Spēj atkārtot 2 vai mazāk vārdu pārus bez kļūdām	Spēj atkārtot 3 – 4 vārdu pārus bez kļūdām	Šajā uzdevumā skolotājam nepieciešams skaidri izrunāt vārdu pārus. Starp tiem tiek ievērota pauze, lai bērns spēj audiāli atdalīt šos vārdus.
9.	<p>Šajā uzdevumā skolotājs sauc dažādus vārdus un aicina bērnu pateikt, vai un kurā vārda daļā viņš saklausīja skaņu „S“!</p> <p>SAULE, SARKANS, MEDUS, PASAKA, MASKA, RUDENS</p>	Skaņas novietojuma noteikšanā pieļauj nebūtiskas kļūdas vai nosaka tās pareizi	Skaņas novietojums noteikts nepareizi 4 vai vairāk vārdos	Nosaka kļūdaini skaņas novietojumu 2 līdz 3 vārdos	Pēc katra noteiktā vārda skolotājs ievēro pauzi, kuras laikā bērnam ir dota iespēja pateikt, kurā vārda daļā viņš sadzirdēja skaņu – sākumā, pa vidu vai beigās.
10.	<p>Šajā uzdevumā skolotājs sauc dažādus vārdus un aicina bērnu pateikt, ar kādu skaņu sākas vārds!</p> <p>AITA, OLA, UPE, EZIS, ISTABA, ĒNA</p>	Nosaka sākuma skaņas pareizi vai pieļauj nebūtiskas kļūdas	Skaņas noteikšanā pieļauj 4 vai vairāk kļūdas	Nosaka sākuma skaņas nepareizi 2 līdz 3 vārdos	Pēc katra noteiktā vārda skolotājs ievēro pauzi, kuras laikā bērnam ir dota iespēja pateikt, ar kādu skaņu vārds sākas. AITA – A OLA – O, u.c.
11.	<p>Šajā uzdevumā skolotājs sauc dažādus vārdus un aicina bērnu pateikt, ar kādu skaņu beidzas vārds!</p> <p>NAMS, SEŠI, SAULE, TU, KUR, MĀJA</p>	Nosaka beigu skaņas pareizi vai pieļauj nebūtiskas kļūdas	Skaņas noteikšanā pieļauj 4 vai vairāk kļūdas	Nosaka sākuma skaņas nepareizi 2 līdz 3 vārdos	Pēc katra noteiktā vārda skolotājs ievēro pauzi, kuras laikā bērnam ir dota iespēja pateikt, ar kādu skaņu vārds beidzas. NAMS – S SEŠI – I, u.c.

12.	<p>Šajā uzdevumā skolotājs sauc dažādus vārdus un aicina bērnu pateikt, kādas skaņas secīgi veido šo vārdu!</p> <p>UPE, OLA, RATI, BULTA, ĶĒDE, BUČA</p>	Pieļauj ne vairāk kā divas kļūdas visā uzdevumā	Pieļauj piecas vai vairāk kļūdas	Uzdevuma izpildē pieļauj trīs vai četras kļūdas, visbiežāk – izlaižot kādu skaņu vai aizvietojojot to ar līdzīgu	<p>Pēc katra noteiktā vārda skolotājs ievēro pauzi, kuras laikā bērnam ir dota iespēja pateikt, kādas skaņas veido vārdu.</p> <p>Skolotājs var palīdzēt bērnam, rādot piemēru, nosaucot vārdu NAMS un tad atkārtojot to pa burtiem – N, A, M un S.</p>
13.	<p>Šajā uzdevumā skolotājs sauc dažādas skaņas un aicina bērnu pateikt, kādus vārdus šīs skaņas veido!</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A, I, T, A 2. P, U, P, A 3. E, Z, I, S 4. O, L, A 5. L, A, P, A 6. P, Ū, C, E 	Pieļauj ne vairāk kā divas kļūdas visā uzdevumā	Pieļauj piecas vai vairāk kļūdas	Uzdevuma izpildē pieļauj trīs vai četras kļūdas	<p>Uzdevuma ietvaros skolotājs nosauc vārdus veidojošās skaņas un pēc katras skaņu virknes ievēro pauzi, ļaujot bērnam nosaukt vārdus:</p> <p>AITA PUPA EZIS OLA LAPA PŪCE</p>
14.	<p>Šī uzdevuma ietvaros skolotājs aicina bērnu noskaitīt viņam zināmu nelielu dzejoli ar ritmiskām atskaņām vai dziesmu ar ne vairāk kā 2 pantiņiem.</p>	Noskaita dzejoli vai dziesmu ar nelielām kļūdām	Nevar izpildīt uzdevumu	Daļēji noskaita dzejoli vai nodzied dziesmu, nepieciešama atbalsta palīdzība ar atsevišķu vārdu atgādnēm	Skolotājs uzdevuma izpildes laikā var palīdzēt bērnam ar atgādnēm, ja dzejolis vai dziesma viņam zināma.
15.	<p>Nākamā uzdevuma mērķis ir noteikt, vai bērns saprot viņam dotus divu darbību saliktus norādījumus. Skolotājs aicina klausīties un izpildīt viņa teikto.</p>	Izpilda visus norādījumus	Izpilda vienu vai nevienu no norādījumiem.	Izpilda divus no trim norādījumiem.	Uzdevuma izpildē skolotājs var sniegt atbalstu, atkārtojot norādījuma daļu

	<p><i>Lūdzu, paņem no loga palodzes bumbu un met man to atpakaļ!</i> <i>Piecelies, lūdzu, kājās un pacel rokas uz augšu!</i> <i>Paņem, lūdzu, lelli no plaukta un ieliec to leļļu gultiņā!</i></p>				<p>vai sniedzot atbalstu ar uzvedinošu jautājumu – kur būtu jāguļ lelei?</p>
16.	<p>Šajā uzdevumā skolotājs sniedz bērnam četrus tematiski saistītus attēlus un aicina tos salikt secībā.</p>	<p>Bērns saliek attēlus savā izdomātā secībā</p>	<p>Nevar salikt attēlus</p>	<p>Saliek vienu vai divus secīgus attēlus, nevar patstāvīgi izpildīt visu uzdevumu</p>	<p>Šajā uzdevumā mērķis ir ļaut bērnam patstāvīgi izdomāt, kā izpildīt doto uzdevumu – izprast, vai ir secība un kāda tā būtu viņaprāt.</p>
17.	<p>Nākamajā uzdevumā izveidoto attēlu secības rindu skolotājs aicina bērnam izskaidrot.</p> <p><i>Pastāsti par šo notikumu!</i></p>	<p>Bērna stāstījums ir raits, saprotams</p>	<p>Stāstījumu neveido arī pēc skolotāja jautājumu uzdošanas</p>	<p>Spēj veidot stāstījumu, skolotājam uzdodot jautājumus</p>	<p>Šajā uzdevumā bērna stāstījums var nebūt racionāls, bet viņa fantāzijas rezultāts, taču būtiski novērtēt, vai tas ir izrietošs un rada kādas sakarības starp attēliem.</p>
18.	<p>Šajā uzdevumā skolotājs aicina bērnu rūpīgi ieklausīties nosauktajos skaitļos un atkārtot tos tādā pašā secībā. Skolotājs nosauc 4 skaitļu divas secīgas rindas.</p> <p>2 9 5 3 <i>Lūdzu atkārtot!</i></p> <p>1 3 7 2 <i>Lūdzu atkārtot!</i></p>	<p>Atkārtot vismaz vienu no divām rindām, pieļauj nebūtiskas kļūdas (piemēram, vienu skaitli)</p>	<p>Nevar izpildīt uzdevumu</p>	<p>Atkārtot dažus no nosauktajiem skaitļiem, iespējams citā secībā</p>	<p>Uzdevuma izpildē skolotājs var izvērtēt un pirms uzdevuma sniegt atbalstu, sagatavojot bērnu uzdevumam. Vispirms skolotājs nosauc skaitli 4 un tad aicina atkārtot, tad, piemēram, 4, 5 un aicina atkārtot, tad 4, 5, 1 un aicina atkārtot un noslēgumā – 4, 5, 1, 9. Pēc tam var uzsākt arī uzdevuma</p>

					izpildi.
19.	Šajā uzdevumā skolotājs pārbauda bērna spēju uztvert un atkārtot jebkuru brīvi izvēlētu līdz 7 vārdu teikumu. Skolotājs nolasa teikumu un tad aicina – <i>lūdzu, atkārtot!</i>	Izpilda uzdevumu	Nevar izpildīt uzdevumu	Daļēji atkārtoti dzirdētos vārdus	Teikumu nolasot, vajadzētu atcerēties, ka izteiksme un bērnam piemērots tematiskais apjoms būs viņam vieglāk izpildāms un saprotams.

VIZUĀLĀ UZTVERE UN PAŠAPKALPOŠANĀS PRASMES

	Uzdevums un tā novērtējums	Jā	Nē	Daļēji	Piezīmes
1.	Šī uzdevuma izpildē skolotājs piedāvā bērnam lapu ar iepriekš uzzīmētiem attēliem un aicina bērnu apvilt apli ap tām. <i>LŪDZU, APVELC AR APLI FIGŪRAS!</i>	Var pieļaut vienu vai divas kļūdas izpildē, taču izprot apvilšanas jēgu.	Nevar apvilkt aplus ap figūrām.	Apvelk lielāko daļu no attēliem, iespējams, nevar savienot apla sākumu ar beigām.	Šī uzdevuma izpildē nepieciešama lapa ar uzzīmētiem attēliem. Pirms uzdevuma izpildes skolotājs var izskaidrot uzdevumu un parādīt piemēru.
2.	Šī uzdevuma izpildē skolotājs piedāvā bērnam lapu ar iepriekš uzzīmētām ģeometriskām figūrām vai attēlu kartītes un aicina bērnu pārzīmēt tās. <i>LŪDZU, PĀRZĪMĒ:</i> - līnija; - trīsstūris; - taisnstūris; - aplis; - kvadrāts; - rombs.	Lielāko daļu no figūrām pārzīmē korekti un atbilstoši, var lūgt atsevišķus skaidrojuma. Spēj nosaukt lielāko daļu no tām.	Vairāk kā 4 pārzīmētās figūras un objekti nav pārzīmēti pareizi.	3 – 4 figūras pārzīmētas pareizi, spēj nosaukt dažas no figūrām.	Skolotājs, uzdevuma sākumā, var parādīt un nosaukt ģeometriskās figūras un objektus. Pārzīmēšanas procesā nav būtiska secība vai izvietojums lapā.

3.	<p>Šī uzdevuma izpildē skolotājs piedāvā bērnam lapu ar iepriekš uzrakstītiem burtiem vai attēlu kartītes un aicina bērnu pārrakstīt burtus.</p> <p><i>LŪDZU, UZRAKSTI:</i></p> <p><i>A O S K N</i></p>	<p>Pārrskata burtus, var tos nosaukt. Var būt nebūtiskas kļūdas vai nestabila rakstība.</p>	<p>Var pārrakstīt tikai vienu no burtiem pareizi. Nevar tos nosaukt.</p>	<p>Pārraksta 2 – 3 burtus korekti.</p>	<p>Uzdevuma izpildē bērnam nepieciešams nodrošināt papīru un viņam ērtu rakstāmpiederumu (zīmuli vai citu). Burtu izkārtojums lapā var nebūt lineārs vai secīgs.</p>
4.	<p>Šī uzdevuma izpildē skolotājs piedāvā bērnam lapu ar iepriekš uzrakstītiem skaitļiem vai attēlu kartītes un aicina bērnu pārrakstīt skaitļus.</p> <p><i>LŪDZU, UZRAKSTI:</i></p> <p><i>1 2 3 4 5</i></p>	<p>Pārrskata skaitļus, var tos nosaukt. Var būt nebūtiskas kļūdas vai nestabila rakstība.</p>	<p>Var pārrakstīt tikai vienu no skaitļiem (visbiežāk 1) pareizi. Nevar tos nosaukt.</p>	<p>Pārraksta 2 – 3 skaitļus korekti.</p>	<p>Uzdevuma izpildē bērnam nepieciešams nodrošināt papīru un viņam ērtu rakstāmpiederumu (zīmuli vai citu). Skaitļu izkārtojums lapā var nebūt lineārs.</p>
5.	<p>Šī uzdevuma izpildē skolotājs piedāvā bērnam kasti ar dažādām rotaļlietām vai objektiem un lūdz tos sašķirot pēc krāsām.</p> <p><i>SALIEC 6 KAUDZĒS VISAS LIETAS, KAS IR:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>DZEITENAS;</i> - <i>SARAKANAS;</i> - <i>ZAĻAS;</i> - <i>ZILAS;</i> - <i>MELNAS;</i> - <i>ORANŽAS.</i> 	<p>Var pieļaut nelielas kļūdas, bet pamatā izpilda uzdevumu pareizi. Spēj nosaukt visas krāsas.</p>	<p>Sagrupējot priekšmetus, nevar identificēt krāsas un tās sajauc. Nevar nosaukt krāsas.</p>	<p>Spēj sagrupēt lietas ar nebūtiskām kļūdām, taču nespēj nosaukt vai jaukt krāsu nosaukumus</p>	<p>Šī uzdevuma izpildē var ne tikai dot uzdevumus ar rotaļlietām, bet arī ar attēlu kartītēm. Skolotājs var palīdzēt uzdevuma izpildē, redzot kļūdas, pajautājot – Vai viss ir pareizi?</p>
6.	<p>Šī uzdevuma izpildei skolotājs</p>	<p>Izkrāso attēlu, mēģina ievērot</p>	<p>Lielākoties krāsošana</p>	<p>Krāso attēlu tematiski,</p>	<p>Bērnam atbilstoši vecumam var</p>

	aicina bērnu izkrāsot iepriekš sagatavotu attēlu.	attēla robežas.	nav saistīta ar attēla saturu, ir haotiska.	ātri piekūst vai nevar pabeigt lielu daļu no krāsošanas darba.	pieāvāt krāsot ar krītiņiem vai zīmuļiem. Krāsu izvēlei uzdevuma izpildē nav nozīmes.
7.	Šī uzdevuma izpildē skolotājs aicina bērnu laikā līdz 5 minūtēm salikt puzzle, kas sastāv no 8 līdz 12 gabaliņiem. Var izmantot gan koka, gan kartona puzzle, būtiski, lai tās lielums ir parocīgs bērna pirkstiem (nav pārāk mazs). <i>SALIEC, LŪDZU, ATTĒLU!</i>	Var pieļaut 1 – 2 kļūdas (nevar atrast pareizo vietu), taču pamatā visu saliek pareizi.	Nevar izpildīt uzdevumu.	Saliek vismaz pusi no visām detaļām attēlā.	Bērnā uzdevuma izpildē var palīdzēt, noliekot priekšā puzzle attēlu kā paraugu. Gadījumā, ja bērns nevar savienot daļas, skolotājs var aicināt paskatīties attēlā rūpīgāk, taču skolotājs pats neiesaistās attēla salikšanā.
8.	Šajā uzdevumā skolotājs novērtē bērna spēju novērtēt paraugu un replicēt rezultātu. Skolotājs, izmantojot LEGO klučus, izveido 5 figūras un aicina bērnu uzbūvēt tieši tādas pašas. Katrā figūrā ir izmantoti 4 dažādi kluči.	Izpilda visu pareizi vai pieļauj 1 – 2 neuzmanības kļūdas. Krāsām nav nozīme.	Neviena no uzbūvētajām figūrām neatbilst paraugiem.	Korekti vai ar nebūtiskām kļūdām uzbūvē 2 – 3 figūras.	Uzdevuma izpildē var ļaut bērnam arī izjaukt figūras, lai izprastu konstrukciju.
9.	Šajā uzdevumā skolotājs novērtē bērna spējas aizpogāt drēbes. <i>LŪDZU, AIZPOGĀ JAKU!</i>	Spēj aizpogāt savas drēbes, var kļūdīties, izlaižot pogas.	Spēj aizpogāt drēbes tikai ar palīdzību.	Dažreiz ir vajadzīga palīdzība, lai uzsāktu aizpogšanu, taču pēc tam pabeidz uzdevumu pats.	Šī uzdevuma izpildē var novērot gan bērna spēju aizpogāt pogas viņa apģērbā, gan arī ar attīstošajām rotaļlietām. Pogas aizpogāšana pašam savā apģērbā ir augstākas sarežģītības uzdevums.

10.	Šajā uzdevumā skolotājs novērtē bērna spējas aizvilkt rāvējslēdzēju. <i>LŪDZU, AIZTAISI RĀVĒJSLĒDZĒJ U!</i>	Lielākoties spēj pats aizvilkt rāvējslēdzēju, vajadzīga palīdzība tikai, lai fiksētu rāvējslēdzēja apakšējo daļu.	Spēj aizvilkt rāvējslēdzētu tikai ar palīdzību.	Palīdzība vajadzīga bieži, taču mēģina aizvilkt rāvējslēdzēju. Parasti palīdzība vajadzīga tikai uzdevuma izpildes sākumā.	Šī uzdevuma izpildē var novērot gan bērna spēju aizvērt rāvējslēdzēju viņa apģērbā, gan arī ar attīstošajām rotaļlietām. Rāvējslēdzēja aizvēršana pašam savā apģērbā ir augstākas sarežģītības uzdevums.
11.	Šajā uzdevumā skolotājs novērtē bērna spējas pašam apģērbties.	Lielākoties ģērbjas pats, var atsevišķas reizes kļūdīties pogājoties vai aizmirst uzvilkt kaut ko, bet pats dod priekšroku ģērbties pašam.	Nevar pats apģērbties, arī ja apģērbs sagatavots iepriekš un skolotājs dod norādījumus. Neizprot apģērba daļas.	Ģērbjas pats, taču nepieciešama palīdzība.	Šī uzdevuma izpilde un novērojumi ir iespējami gan pēc diendusas, gan dodoties pastaigās un to mērķis ir identificēt pamatprasmes.
12.	Skolotājs novēro bērna roku mazgāšanas procesu un īpaši – krāna atvēršanu un aizvēršanu.	Uzsākot roku mazgāšanu pats atver un aizver krānu, regulē ūdeni.	Mēģina, taču nevar patstāvīgi atvērt krānu, pēc mazgāšanas aizmirst vai nevar noslēgt krānu.	Var atvērt krānu, var lūgt citu palīdzību. Lielākoties veic visu patstāvīgi, reizēm aizmirst noslēgt krānu.	Novērojumus veic ikdienas darbību ietvaros, lai objektīvi novērtētu rīcības atbilstību paradumiem.
13.	Skolotājs novēro bērna rīcību, kad viņš pārvietojas starp telpām – it īpaši attiecībā uz durvju atvēršanas pašapkalpošanās prasmēm. <i>Piemēram. LŪDZU, ATNES NO ROTAĻU ISTABAS GRĀMATU LASĪŠANAI!</i>	Patstāvīgi atver un aizver durvis.	Mēģina, taču nevar atvērt durvis, neaizver tās.	Ar skolotāja vai bērnu palīdzību atver un aizver durvis.	Šī uzdevuma mērķis ir noteikt bērna spēju izprast durvju atvēršanas principus, spēju orientēties telpā ar uzdevumu, kas atbilst ikdienas dzīves situācijām.
14.	Uzdevuma izpildei būs nepieciešama	Uzraksta vārdu bez kļūdām vai nebūtisku kļūdu.	Nevar uzrakstīt vārdu arī ja	Uzraksta vārdu ar 1 – 2 izlaistiem	Skolotājs var palīdzēt bērnam ar burtu attēlu kartītēm vai pats

	<p>papīra lapa un zīmulis. Skolotājs lūdz bērnu uzrakstīt savu vārdu.</p>		<p>izmanto skolotāja palīdzību – paraugu vai attēlu kartītes.</p>	<p>burtiem, iespējams spoguļrakstā. Izmanto skolotāja palīdzību.</p>	<p>uzrakstot piemēru ar vārdu.</p>
15.	<p>Skolotājs veido sarunu ar bērnu, lai noskaidrotu viņa izpratni par telpu un dažādu objektu novietojumu telpā.</p> <p>LŪDZU PASTĀSTI, KAS</p> <ul style="list-style-type: none"> - atrodas tev priekšā? - kas atrodas tev aizmugurē? - kas ir virs tevis? - kas ir zem tevis? 	<p>Korekti spēj identificēt objektus. Ja pieļauj kļūdas, tās ir nebūtiskas un nav saistītas ar novietojumu telpā.</p>	<p>Nav sniegtas pareizas atbildes.</p>	<p>No sniegtajām atbildēm liela daļa (vismaz 2 – 3 no visiem jautājumiem) ir korektas.</p>	<p>Skolotājs aicina bērnu apskatīties telpu, kurā viņš atrodas un tikai tad veido uzdevuma jautājumu novērtējumu.</p>
16.	<p>Skolotājs novērtē, vai bērns spēj orientēties telpā un norādīt labo un kreiso pusi.</p> <p>PASAKI, LŪDZU, KAS ATRODAS TEV KREISAJĀ PUSĒ? UN KAS LABAJĀ?</p>	<p>Dažādos jautājumos spēj orientēties un katru reizi spēj noteikt gan labo, gan kreiso pusi</p>	<p>Nevar identificēt puses arī vairākkārtīgi vai ar skolotāja atbalstu</p>	<p>Spēj ar dažām orientēšanās kļūdām lielākoties atšķirt puses telpā</p>	<p>Šajā uzdevumā, lai mazinātu abstraktas situācijas risku, skolotājs var piedāvāt bērnam izvēlēties rotaļlietas no kastes un tās nolikt sev labajā pusē, pēc tam – kreisajā pusē. Lai novērstu nejaušību, uzdevumu ieteicams atkārtot trīs reizes.</p>
17.	<p>Šī uzdevuma izpildē skolotājam nepieciešamas attēlu kartiņas ar 4 dzīvniekiem. Skolotājs no sākuma izvieto secīgi četras no dzīvnieku kartiņām. Pēc tam saliek kartiņas kopā un lūdz</p>	<p>Trīs izpildes reizēs pieļauj 1 – 2 kļūdas</p>	<p>Nevar izpildīt uzdevumu</p>	<p>Pieļauj aptuveni 4 kļūdas visā uzdevuma izpildes laikā</p>	

	bērnu izlikt kartiņas tieši tādā secībā, kā bija iepriekš izvietotas. Šo uzdevumu skolotājs ar bērnu izpilda 3 reizes.				
--	--	--	--	--	--

SĪKĀS MOTORIKAS ATTĪSTĪBA

	Novērojuma uzdevums	Jā	Nē	Daļēji	Piezīmes
1.	Skaidri nosakāma vadošā roka (labrocis vai kreilīis)	Ēd un raksta gandrīz vienmēr ar vienu – dominējošo – roku	Nav izteiktas dominējošās rokas, darbību izpildei tās tiek mainītas	Lielākajā daļā darbību pamatā izmanto vienu – dominējošo roku, taču ir darbības, kuru izpildei tiek mainīta roka	Šī uzdevuma identificēšanai skolotājam ieteicams novērot bērnu vismaz 5 reizes dažādos dienas laikos un dažādās darbības
2.	Dominējošā roka	Labā	Kreisā	Abas	Dažādos dienas laikos skolotājs novēro bērna rīcību un darbības (minimāli pieci dažādi novērojumi).
3.	Galda piederumu lietošana	Lielākoties ēd kārtīgi, netraucē citiem, organizē pats savu maltīti, lieto gada piederumus atbilstoši to funkcijai	Lieto dakšu un karoti, taču ēd nekārtīgi un neorganizēti	Parasti ēd kārtīgi, var būt atsevišķos gadījumos traucējošs citiem bērniem	Maltīšu laikos skolotājs novēro bērnu vismaz piecas reizes, nosakot novērojuma vērtību.
4.	Stabili un pareizi spēj turēt rakstīšanas vai zīmēšanas piederumus	Piederumi vienmēr tiek turēti atbilstoši un stabili	Nevar noturēt piederumus arī pēc skolotāja palīdzības	Lielākoties notur pareizi, bieži vajadzīgs skolotāja atgādinājums	Skolotājs veic novērojumus vismaz piecas reizes, vērtējot rakstāmpiederumu vai zīmēšanas piederumu izmantošanu bērna darbībās
5.	Šķēru lietošana. Šī uzdevuma izpildei	Izpilda uzdevumu gandrīz vai	Nevar izpildīt uzdevumu vai netur	Izmanto šķēres, bet griezum	Skolotājs veic novērojumus par uzdevuma izpildi

	skolotājam un bērnam vajadzēs baltu lapu, marķieri un šķēres. Skolotājs novelk uz baltas lapas līniju un aicina bērnu ar šķērēm sagriezt lapu pa šo līniju.	pilnībā precīzi.	šķēres.	nav saistīts ar novilkto līniju,	vismaz piecas reizes, iespēju robežās mainot arī šķēres, jo nereti bērni ir pieraduši pie kādām noteiktām šķērēm, kas traucē uzdevuma objektīvai novērošanai.
6.	Šķēru lietošana. Apaļu figūru izgriešanai bērnam nepieciešama lapa, uz kuras uzlikti apli. Skolotājs aicina bērnu tos izgriezt un novēro uzdevuma izpildi.	Izpilda uzdevumu gandrīz vai pilnībā precīzi.	Nevar izpildīt uzdevumu vai netur šķēres.	Izmanto šķēres, griezum nav apaļas formas, bet ar liektām līnijām.	Skolotājs veic novērojumus par uzdevuma izpildi vismaz piecas reizes, iespēju robežās mainot arī šķēres, jo nereti bērni ir pieraduši pie kādām noteiktām šķērēm, kas traucē uzdevuma objektīvai novērošanai.
7.	Taisnstūra uzzīmēšana. Šī uzdevuma izpildē skolotājs lūdz bērnu uzzīmēt taisnstūri. Uzdevuma izpildei nepieciešams papīrs un zīmulis.	Izpilda uzdevumu gandrīz vai pilnībā precīzi.	Nevar izpildīt uzdevumu vai zīmējums nav saistīts ar taisnstūra formām pēc būtības.	Uzzīmē objektu ar malām, zīmējums ir neprecīzs, bet varētu atbilst taisnstūra izpratnei.	Šajā uzdevumā ir būtiski novērot, vai bērns izprot taisnstūra jēdzienu, t.i., pārrunāt, kas tas ir – kādi objekti dabā mēdz būt taisnstūra (ēka, logs, durvis, galda virsma).

AUTISKĀ SPEKTRA TRAUCĒJUMU PAZĪMES

Novērošanas uzdevums	Jā (piemīt autiskā spektra traucējuma pazīmes)	Nē (nepiemīt autiskā spektra traucējumu pazīmes)	Daļēji (nav izteikta vērtējuma)	Piezīmes
----------------------	--	--	---------------------------------	----------

1.	Skolotājs novērtē bērna spēju spēlēties un mācīties ar citiem bērniem situācijās, kurās ir noteikumi un tie ir jāizpilda (piemēram, bērni komandā veido projekta darbu).	Nespējās un neveic uzdevumus arī ar pieaugušā atbalstu.	Spējās vai veic uzdevumus	Spējās vai veic uzdevumus ar pieaugušā atbalstu.	Lielākoties bērniem ar autiska spektra traucējumiem raksturīgs, ka viņi neveido sadarbību ar citiem klātesošajiem grupas dalībniekiem, līdzīgi arī neveido acu kontaktu.
2.	Skolotājs novērtē bērna spēju veidot mērķtiecīgu rotaļišānās procesu un daudzveidīgas darbības.	Nespējās un neveic uzdevumus arī ar pieaugušā atbalstu.	Spējās vai veic uzdevumus	Spējās vai veic uzdevumus ar pieaugušā atbalstu.	Lielākoties bērniem ar autiska spektra traucējumiem var novērot interesi par monotonām, ilgstošām darbībām, piemēram, bērns var stundu vērot ielu ar kustībā esošiem transporta līdzekļiem.
3.	Skolotājs novērtē bērna spēju un vēli piedalīties lomu spēlēs un gatavību mainīt savas lomas.	Nepiedalās lomu spēlēs, neizvērtē iespēju sadarboties ar vienaudžiem šādā aspektā.	Viegli iejūtas dažādās lomu spēlēs.	Spējās vai veic uzdevumus ar pieaugušā atbalstu.	Lielākoties bērniem ar autiska spektra traucējumiem var novērot atsvešinātību no pārējiem bērniem, reizēm uztver sevi kā trešo personu.
4.	Skolotājs novērtē bērna spēju veidot acu kontaktu ar runātāju.	Lielākoties neveido acu kontaktu ar runātāju. Ja izveido – tad bez ilgstošas piesaistes vai nejaušu.	Labi veido un notur acu kontaktu ar runātāju.	Veido acu kontaktu ar runātāju, bet ļoti īsu un bieži novēršas. Pēc atgādinājuma var izveidot atkārtoti acu kontaktu.	Lielākoties bērni ar autiska spektra traucējumiem neveido acu kontaktu, viņi arī komunikācijā neizmanto žestu valodu.
5.	Skolotājs novērtē bērna spēju veidot komunikāciju tieši, bez pastarpinātu personu iesaistes.	Neveido komunikāciju, reizēm var novērot sadarbības momentus (ne vienmēr komunikāciju) ar labi zināmiem pieaugušajiem.	Komunicē ar bērniem vai pieaugušajiem.	Komunicē pēc ilgstoša iepazīšanās laika, izvairās no kontaktiem ar svešiem bērniem vai pieaugušajiem.	Uzdevuma novērojumā ir būtiski apzināties, ka bērni ļoti bieži atturīgi pieņem svešiniekus. Var novērot, ka nereti intensīvāku komunikāciju bērni veic nevis ar cilvēkiem, bet ar lietām.

6.	Skolotājs novērtē bērna runātprasmes motivāciju un dažādību.	Atkārtō vārdus vai frāzes vairākkārt.	Runājot ar pieaugušo vai bērnu reti atkārtō iepriekš teikto, veido sarunu.	Ļoti retos gadījumos atkārtō iepriekš teikto (netiek vērtētas uzrunas, piemēram, saukšana vārdā).	Bērni ar autiska spektra traucējumu iezīmēm mēdz atkārtot frāzes vai jautājumus, ko izsaka otrs runātājs. Daļa no šiem bērniem neizmanto valodu kā komunikācijas līdzekli. Runātprasme var būt monotona, bez izteiktām emocijām. Bieži izmanto vārdus bez jēgas. Sākumskolas vecumā šie bērni atkārtō tekstus no reklāmām, ja tās ir pietiekami skaidras.
7.	Skolotājs novērtē bērna interesi par nākamajām darbībām un procesiem, kas notiks.	Ļoti zema ieinteresētība.	Bieži ieinteresēts, uzdod jautājumus par nākamajām darbībām	Dažreiz piedalās sarunā par procesiem, kas notiks, taču neizrāda aktīvu interesi.	Bērniem ar autiska spektra traucējumu pazīmēm ir ļoti svarīgi ievērot noteiktu dienas ritmu, jebkura novirze no pierastā dienas cikla rada papildu spriedzi bērnam, taču nereti bērns piedalās, taču pats nevada šo dienas ritma plānošanas procesu.
8.	Skolotājs novērtē bērna interesi objektu – lietas daļa, lietu kopums vai process.	Lielākoties uzmanību pievērš nelielai daļai no lietas, piemēram, poga uz ekrāna tāfeles, rādītājs uz pulksteņa un nevar patstāvīgi novērst uzmanību uz mācību procesu tāfelē vai pulkstenim virsū attainotajiem skaitļiem un darbības principiem.	Lielēkoties ieinteresēts visos procesos, uzdod jautājumus, mēģina izprast cēloņsakarības.	Ir ieinteresēts dažādos objektos un procesos, bet ātri zaudē koncentrēšanās spēju vai motivāciju izprast lietu vai procesu.	

9.	Skolotājs novērtē bērna uzvedības traucējumus un agresijas līmeni.	Ļoti bieži novērojama agresija pret sevi vai citiem bez acīmredzama cēloņa vai konflikta avota.	Agresija ir novērojama gadījumos, kad radies konflikts ar kādu.	Novērojamas uzvedības izmaiņas un agresija, taču reti un tā bieži ir vērsta pret pašu bērnu.	Kā agresijas veidus šajā gadījumā var novērot: - agresiju pret sevi – galvas daudzīšana pret sienu vai grīdu, savu roku traumēšanu; - agresiju pret citiem – sišana, spersana; - instinktīva rīcība kā spieģšana, lai pārtrauktu kādu procesu vai esamību noteiktos apstākļos, arī lietu mešanu; - atkārtota rīcība ievietojot vienus un tos pašus neēdamus objektus mutē; - nespēja kontrolēt vai nožēlot savu rīcību.
10.	Skolotājs novērtē bērna interesi tikai par viena tipa objektiem.	Novērojama izteikta interese tikai par viena veida objektiem, piemēram, vizuālajām reklāmas gaismām, dinozauriem, utt.	Intereses ir plašas, zinātkāre ir par daudzveidīgiem procesiem.	Intereses skar vairākus virzienus.	Šajā novērojumā var konstatēt, ka nereti bērniem ar autiska spektra traucējumiem ir ļoti plašas zināšanas par viena tipa objektiem, piemēram, viņi ļoti labi spēj sarindot, grupēt, apstrādāt informāciju par viņiem interesanto virzienu, taču pilnībā nav uzrādījuši zinātkāri par pārējiem virzieniem.
11.	Skolotājs novērtē bērna kustīguma monotonitāti.	Monotona rīcība, īpaši novērojama brīžos, kad bērns ir aizrāvis ar novērošanu.	Nav novērojama s monotonas, rutīnas kustības.	Dažreiz atsevišķos procesos var novērot monotonu rīcību (piemēram, monotona šūpošanās šūpolēs).	Bērniem ar autiska spektra traucējumu pazīmēm var novērot tādas monotonas kustības kā šūpošanos uz priekšu un atpakaļ, spēlēšanos ar saviem pikstiem, sejas grimāšu veidošanu). Reizēm var novērot arī netipiskas baiļu reakcijas, atkārtotu dīvainu ēdienu komplektāciju.

12.	Skolotājs novērtē bērna pieradumu rutīvai un paradumiem.	Izteikta nepieciešamība pēc rutīnas, stingri ievērota dienas ritma, kas nemainās.	Nav nepieciešami ierobežojumi, ir elastīgi dienas plānojumā.	Ļoti reti bērnam nepieciešams detalizēts dienas ritms, parasti – adaptācijas periodos jaunos apstākļos.	
13.	Skolotājs novērtē bērna spēju dalīties emocijās ar citiem un vēlmi komunicēt caur pieskārieniem.	Izvairās no fiziska kontakta – bieži neļauj sevi apskaut un izvairās no pieskārieniem.	Atkarībā no pašsajūtas reakcija var būt gan atvērta, gan slēgta, taču tai ir saprotams cēlonis.	Parasti akceptē fizisku kontaktu no pieaugušo puses, bet izvairās no kontaktiem ar bērniem.	Viena no autiska spektra traucējumu pazīmēm ir bērna izvairīšanās no fiziskas saskarsmes ar cietiem bērniem vai pieaugušajiem.

VI. IZVĒRTĒJUMS

Katra jautājuma novērtējums tiek noteikts šādi:

- Izpildīts / apstiprinošs vērtējums – “JĀ” atbilstoši kritērijiem izpildei’;
- Daļēji izpildīts – vismaz puse no maksimālā kritērija (50%) – “DAĻĒJI”;
- Nav izpildīts, izpildīta mazāk kā puse no maksimālā kritērija – “NĒ”.

Rezultāta izguves piemērs

VALODA UN VALODAS PRASMES iekļauj 10 vērtējamus uzdevumus un analogi var būt tikai 10 izguves rezultāti, katrs no tiem tiek vērtēts ar % izpildījumu: 100% vai 50% vai 0%.

APRĒĶINS - 10 uzdevumi: 6 atbildes JĀ + 2 DAĻĒJI + 2 NĒ

10 rezultāti veido 100%	10 claims would be 100%
6 iznākumi veido x%	2 iznākumi veido x%
$6 \times 100 / 10 = 60\%$	$2 \times 100 / 10 = 20\%$

AUDIĀLĀ UZTVERE iekļauj 19 vērtējamus uzdevumus un analogi var būt tikai 19 izguves rezultāti, katrs no tiem tiek vērtēts ar % izpildījumu: 100% vai 50% vai 0%.

APRĒĶINS

APRĒĶINS - 19 uzdevumi: 12 atbildes JĀ + 5 DAĻĒJI + 2 NĒ

19 rezultāti veido 100%	19 rezultāti veido 100%	19 rezultāti veido 100%
12 iznākumi veido x%	5 iznākumi veido x%	2 iznākumi veido x%
$12 \times 100 / 19 = 63\%$	$5 \times 100 / 19 = 26\%$	$2 \times 100 / 19 = 11\%$

$63 + 26 + 11 = 100\%$

REZULTĀTA IZVEIDES ALGORITMS (izņemot vērtējumu par autiska spektra traucējumiem)

Bērnam nav novērojamas mācīšanās traucējumu pazīmes	Bērna prasmes un spējas nepieciešams atkārtoti novērtēt pēc 1 – 3 mēnešiem	Bērnam novērojami mācīšanās traucējumi, ieteicama konsultācija pie atbalsta personāla
Bērna atbilžu apjoms vismaz 80 % kategorijā „JĀ“, pārējās atbildes netiek uzskatītas vai	Atbilžu kopā <ul style="list-style-type: none"> - vismaz 30 – 40% JĀ atbildes - līdz 30% atbildes NĒ vismaz 30% atbildes DAĻĒJI 	Atbilžu kopā tikai 20-50% DAĻĒJI atbildes, 50 – 80% NĒ atbildes
50 % „JĀ“, 40% „DAĻĒJI“		Atbilžu kopā <ul style="list-style-type: none"> - tikai 20% JĀ vai DAĻĒJI atbildes

**Rekomendācijas pirmsskolas pedagogiem agrīnu mācīšanās traucējumu
pazīmju noteikšanai**

AUTISMA PAZĪMJU NOVĒRTĒJUMS (REKOMENDĀCIJAS)

1 Ignoruoja normalius mokymo metodus.	2 Monotoniškai vartalioja daiktus.	3 Elgiasi lyg negirdėtų ar būtų kurčias.
4 Ar tu eini? Ar tu eini? Kartoja tuos pačius žodžius.	5 Gal ir nesugeba pasvirti kamuolio, tačiau gali sudėti kaladėles.	6 Būna arba perdėtai aktyvus, arba itin pasyvus.
 Pasižymi kraštutiniais verksmo, pykčio ir liūdesio protrūkiais be regimos priežasties.	 Priešinasi nusistovėjusios dienos tvarkės ir veiklos ritmo keitimui.	 Pasižymi nevienodais sfambiosios ir smulkiosios motorikos įgūdžiais.
 Neįprastai ilgai žaidžia tą patį žaidimą.	 Sunkiai prisijungia prie kitų vaikų.	 Ne vietoje ir ne laiku juokiasi, kivena.
7 Nesugeba palaikyti akių kontakto.	8 Neįprastai prisirišęs prie daiktų.	9 Nesuvokia realių pavojų.
10 Stovi nuo visų atsiskykęs.	11 Nejaučia skausmo.	12 Nesileidžia apkabinimas.

Attēls: Vaiku lopselis Nykstukas metodisko materiālu krājums.

Specifisko mącīšanās traucėjumu izvērtēšanā un novērošanā pirmsskolā ir ļoti būtiski sniegt agrīnu palīdzību un atbalstu tiem izglītojamajiem, kuriem ir novērojamas iespējamās autiska spektra traucėjumu pazīmes. Projekta ietvaros ir apkopotas galvenās pazīmes, kuru gadījumā projekta partneri rekomendē psihologa piesaisti traucėjumu izvērtēšanā.

1. Nepieņem tradicionālās mącīšanās formas un metodes.
2. Monotni atkārtoti vai veido darbības.
3. Uzvedību veido tā, it kā būtu nedzirdīgs vai nebūtu sadzirdēts.
4. Bieži atkārtoti vienas un tās pašas frāzes vai vārdus.
5. Ļoti bieži vāji koordinē savas fizikās aktivitātes, piemēram sper, bet netrāpa pa bumbu.
6. Ļoti bieži var būt apātisks vai atsvešināts.
7. Neveido acu kontaktu.

8. Ļoti koncentrējas uz viena veida objektiem, lietām vai procesiem.
9. Nevar objektīvi novērtēt drošības apdraudējumu.
10. Parasti uzturas nostāk no citiem bērniem.
11. Nejūt vai neizrāda sāpes.
12. Nepieļauj apskāvienus vai fiziskus kontaktus.
13. Smejas bez acīmredzama iemesla, nereti netipiskā vietā vai laikā.
14. Veismīgi darbojas tikai stingri izplānotā un ievērotā dienas kārtībā.

AGRĪNI SPECIFISKI MĀCĪŠANĀS TRAUCĒJUMI (REKOMENDĀCIJAS)

Disleksija ir viens no pasaulē pazīstamākajiem specifiskiem mācīšanās traucējumiem, kas saistīts ar lasītprasmes attīstību. Pētījumi un dati liecina par disleksijas pieaugošo izplatību, ko, iespējams, veicina arī zināšanu un prasmju pieaugums tās agrīnā atpazīšanā. Atsevišķos gadījumos šādus traucējumus saista arī ar atmiņas traucējumiem un skaidro arī ar daļēji ģenētiskiem vai neiroloģiskiem cēloņiem.

Cēloņi

Patiesi un pierādīti disleksijas cēloņi joprojām nav zinātniski pierādīti, taču pētījumi apliecina, ka bērniem ar disleksiju smadzeņu darbība attīstās atšķirīgi. Reizēm bērni ar disleksiju arī audiāli neuztver noteiktas skaņas, kas ietekmē arī spēju lasīt. Dislekcija, disgrāfija, diskalkulija – visi šie mācīšanās traucējumi ir ieskaitāmi kognitīvo traucējumu grupā un var pieņemt, ka to attīstības cēloņi var būt visdažādājie sākot jau ar grūtniecības vai dzimšanas brīdi. Atsevišķos gadījumus zinātnieki norāda arī uz infekciju iespējamu ietekmi uz specifisku mācīšanās traucējumu attīstību.

Kad var noteikt, vai bērnam piemīt specifiski mācīšanās traucējumi kā disleksija un kā?

Bērniem vecumposmā no 5 līdz 7 gadiem mēdz parādīties šādas pazīmes:

- runas traucējumi un vārdu nepareiza izruna;
- ir grūti atširt līdzīgās skaņas kā b-p, k-g, t-d, f-v, u.c.;
- bērniem ir grūtāk iemācīties dzejoļus;
- bērnam var būt koncentrēšanās problēmas;
- bērnam var būt grūtības atcerēties nedēļas dienas secīgi;
- bērnam var būt grūtības atcerēties personiskos datus, piemēram, dzimšanas datumu, adresi, telefona numuru;
- bērnam var būt grūtības atcerēties dažādus dzīves notikumus noteiktā secībā;
- bērnam var būt grūtības atcerēties un sekot norādījumiem;
- reizēm bērns var neatšķirt labo pusi no kreisās puses;
- bērnam var būt grūtības kontrolēti noturēt zīmuli, šķēres, ja ir noteikt darbībai ierobežojumi;
- reizēm ir grūtības ķert un mest bunbu, jo ir apgrūtināta sava ķermeņa darbības sinhronizācija, īpaši jau roku darbība.

Jau vēlākā lasītprasmes apguves attīstības procesā var identificēt arī grūtības rindu lasīšanā jeb ir grūti lasīt, rindai noslēdzoties un atsākot lasīt nākamajā rindā. Nereti arī lasot var novērot netipiskas intonācijas izvēli, ja lasīts tiek skaļi.

Kā pedagogs var palīdzēt šajā gadījumā?

- Nepieciešams ieklausīties bērna, ar viņu runāt precīzi un ar skaidru dikciju, atbildēt uz jautājumiem detalizāti, taču korekcijas veikt samērīgi un vienmēr
- Runas traucējumu gadījumos vienmēr nepieciešams savlaicīgi piesaistīt logopēdu
- Ja valodas prasmju attīstība notiek palēnināti, nepieciešams sadarbībā ar vecākiem izslēgt iespējamus dzirdes vai redzes traucējumus
- Vienmēr jau no 3-4 gadu vecuma nepieciešams veicināt lasīšanu bērniem – gan mājās, gan pirmsskolā un pacietīgu attieksmi šajā procesā, lai bērns pēc kāda laika iemācītos vispirms atstāstīt dzidēto un vēlāk – jau pats radīt savus stāstus
- Vienmēr pozitīvu iespaidu uz bērniem veido dziesmu dziedāšana un dzejoļu mācīšanās kopā ar bērniem

- **Specifisku mācīšanās traucējumu novēršana ir efektīva komandā ar psihologiem, logopēdiem un speciālajiem pedagogiem**